

Van de Voorzitter

Bijna tien jaar geleden in 2001 verscheen: *'t Neemt toe, men weet niet hoe. Een Scenariostudie financieel-economische criminaliteit 2010* (Den Haag: WODC/ Ernst & Young Forensic Services).

In deze studie, uitgevoerd in opdracht van de Stuurgroep Financiële Instellingen van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing, werden twee scenario's geschetst waarvan in het licht van de huidige tijd het zwartste ('*worst-case*') scenario het meest interessant is. In dit scenario zou de overheid zich onvoldoende heeft weten aan te passen aan de maatschappelijke veranderingen en daardoor in 2010 haar greep op de aanpak van financieel-economische criminaliteit hebben verloren. Het NVK-congres van dit jaar biedt u de mogelijkheid uit te maken in hoeverre dit zwartste scenario is uitgekomen.

In deze aflevering van De Criminoloog geven Hoogenboom – een van de auteurs van het genoemde rapport - en Pheijffer alvast een aanzet tot opinievorming. Verder in deze aflevering de vaste rubrieken: Een interview met de zojuist benoemde hoogleraar zware criminaliteit en rechtshandhaving, Edward Kleemans. Een verslag uit het onderzoeksveld door Lianne Kleijer, verslagen van recente congressen en symposia en samenvattingen van enkele buitengewone masterscripties.

Namens het bestuur van de NVK
Prof. dr. Willem de Haan, voorzitter

Opinie

Economische veiligheid

*Prof. dr. Bob Hoogenboom (Nyenrode) en
 Prof. dr. Mr. Marcel Pheijffer RA (Nyenrode)*

In verkiezingstijd staan in de partijprogramma's altijd weer fraaie voornemens en wensen aangaande het thema veiligheid. Veelal gaat het dan om zaken als fysieke veiligheid, handhaving van de openbare orde, bestrijding van de georganiseerde misdaad en terrorisme. Soms wordt het thema fraudebestrijding expliciet aan de orde gesteld. Een thema dat meestal wordt besproken als onderdeel van de straf- en/of bestuursrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Een thema ook dat niet bij eenieder positieve beelden oproept. Fraude wordt immers nog vaak als minder ernstig en bedreigend gezien dan kwesties die de fysieke veiligheid betreffen. Het beeld bestaat nog steeds – terecht of niet – dat het plegen van belastingfraude een volkssport is. In Nederland lijkt het met de belastingmoraal behoorlijk goed te zitten, maar in een land als Griekenland is dat zeker niet het geval. En laten we wel zijn: in de kringen van criminologen zijn onderwerpen als witteboordencriminaliteit, fraude, organisatiecriminaliteit, integriteitsinbreuken en aanverwante zaken minder populair. Criminologen houden zich liever bezig met de *usual suspects: the nuts, sluts & perverts* in onze maatschappij.

Door veiligheid en fraudebestrijding in brede zin aan elkaar te koppelen, kan een positievere teneur rond het laatste thema ontstaan. Daarom stellen wij voor de komende tijd meer aandacht te schenken aan het onderwerp 'economische veiligheid'. In partijprogramma's, de verkiezingsstrijd, het nieuwe kabinetsplan, maar zeker ook in kringen van criminologen. Te beginnen tijdens het komende NVK-congres, waarin onder meer het onderwerp financieel-economische criminaliteit centraal staat.

INHOUDSOPGAVE

- 1 Van de Voorzitter
  - Opinie
    - Economische veiligheid
- 2 Het Interview
  - Prof. Dr. Edward Kleemans
- 3 Uit het onderzoeksveld
  - Wondere wereld
- 5 Criminologische conferenties
  - Congresverslag: "A global surveillance society?" – Londen
  - Dagsymposium daderinterview
  - Symposium CBS 'In cijfers gevangen - Criminaliteit en sociale veiligheid'
  - FORUM IMES seminar
Stepping out of criminal organisations
- 7 Buitengewone masterscripties
  - Islamitische strafwetgeving in de praktijk. De implementatie van de sharia in de locale strafwetgeving en de betekenis hiervan in het dagelijks leven van de bewoners van Banda Aceh.
  - 'Rot op met die camera': de straat versus de verslaggever. Een kwestie van buurtverzet?!
- 8 Recent verschenen
- 9 Promoties
  - Benoemingen, onderscheidingen, enz.
- 10 Agenda
- 10 Colofon

Wij introduceren met ‘economische veiligheid’ overigens geenszins een nieuw begrip. In Rusland is het begrip ingeburgerd en geïnstitutionaliseerd. De Federale Veiligheidsdienst van de Russische Federatie, de FSB (voorheen onder meer KGB geheten), kent bijvoorbeeld een onderverdeling in acht diensten. Daaronder de Dienst contraspionage en de Dienst contraterreur, maar ook de Dienst economische veiligheid. Dat juist in de Russische Federatie veel aandacht bestaat voor economische veiligheid, mag eigenlijk geen verwondering wekken. De Federatie worstelt nog steeds met een transitieproces van communisme naar (gematigd) kapitalisme. Of wellicht is het beter om de laatste term te vervangen door vrije markt denken. Hoe dat ook zij, in het transitieproces is het van belang zaken als corruptie en het ten koste van burgers leegroven van staatsbedrijven buiten de deur te houden. Bovendien zijn zaken als een stabiele munteenheid, betrouwbare betalings- en handelssystemen van belang om internationaal als handelspartner geaccepteerd te kunnen worden.

Ook in eigen land is het begrip ‘economische veiligheid’ geen novum. Het is wel een onderbelicht en daardoor relatief onbekend begrip. Maar in een brief aan de Tweede Kamer in april 2005, schreven de toenmalige ministers van Binnenlandse Zaken (Remkes) en Defensie (Kamp) al over dit thema¹. De brief inzake *Defensie en Nationale Veiligheid* gaat in op de toekomst van de interne veiligheid en bespreekt de drie elementen daarvan: nationale rechtsorde, openbare veiligheid en economische veiligheid. Bij dat laatste gaat het om het vermogen van de overheid om door haar geformuleerde economische doelstellingen op het gebied van overheidsfinanciën, werkgelegenheid, inkomensverdeling, monetaire stabiliteit en sociale zekerheid te realiseren. Van essentieel belang hierbij is de toegankelijkheid van hulpbronnen, financiën en markten teneinde de welvaart en macht van de staat ook op termijn op een aanvaardbaar peil te houden. Vitale functies van economische veiligheid zijn de voorzieningen van primaire levensbehoeften, de water- en energievoorziening, de infrastructuur en transportcapaciteit, communicatie-, data- en informatievoorziening alsmede het financiële verkeer.

Dat in de brief een onderscheid wordt gemaakt tussen interne en externe veiligheid (respectievelijk binnen- en buitenlandse veiligheid) is juist op het vlak van economische veiligheid onnodig of zelfs onjuist. Door het feit dat landeneconomieën zijn verweven, door het bestaan van monetaire unies en een munteenheid als de euro, maar ook doordat internationale grenzen door ICT-ontwikkelingen – en de daarmee gepaard gaande kostenreducties – als internet en telefonienetwerken volledig zijn vervaagd. De val in de Verenigde Staten van Lehman Brothers en andere financiële instellingen is bijvoorbeeld uitgegroeid tot een internationaal bankendomino met ongekende effecten. In vele landen moesten financiële instellingen door staatssteun overeind worden gehouden. En ook Portugal, Italië, Griekenland en Spanje hebben grote zorgen. Deze zogeheten PIGS moeten door andere landen en het IMF ‘bijgevoerd’ worden. Mede teneinde de euro overeind te houden. Het gaat in de huidige financiële crisis om zaken waarvan vele – zo niet alle – burgers nog jarenlang de gevolgen zullen merken. Bezuinigingsoperaties, belastingverhogingen en andere versoberingen zullen hen nog lange tijd teisteren.

Dat laatste kan leiden tot burgerlijke ontevredenheid en afkeer tegen overheid en politiek. Met politieke instabiliteit – in ons toch al zo versnipperd politiek landschap, waarin ‘tegenpartijen’ al jaren floreren – tot gevolg. Reeds daarom zou economische veiligheid een belangrijk verkiezingsthema dienen te zijn. Het is aan het criminologisch discours om aan dit thema nieuwe inzichten toe te voegen. Naast die kwalitatieve component is er ook ruimte voor kwantitatief of meer empirisch getint onderzoek. Moge dit epistel en de discussie daarover op het komende NVK-congres, daartoe een aanzet zijn.

¹ Ontleend aan Homan, C., *Defensie en interne veiligheid: van vangnet naar volwaardige veiligheidspartner*, Armex 90 (1) 2006, pp.21-24.

Het Interview

Dr. Melvin Soudijn (KLPD)

Prof. Dr. Edward Kleemans is in juni 2009 benoemd tot hoogleraar zware criminaliteit en rechtshandhaving aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Daarnaast is hij op het WODC werkzaam als hoofd van de onderzoeksafdeling Criminaliteit, Rechtshandhaving en Sancties. In zijn onderzoek richt hij zich op vormen van zware criminaliteit die in georganiseerd verband worden gepleegd: (internationale) drughandel, mensensmokkel, vrouwenhandel, wapenhandel, fraude, witwassen en andere criminele activiteiten.

Heb je in je nieuwe functie aan de VU een bepaalde onderzoeksrichting voor ogen?

Ja, ik wil vier onderzoeksthema's uitdiepen: transitcriminaliteit, facilitering door de omgeving, criminele carrières en de opsporing en preventie van georganiseerde criminaliteit.

Zou je deze vier thema's nader kunnen toelichten?

Het eerste thema, transitcriminaliteit, is een omschrijving van waar Nederland qua georganiseerde criminaliteit voornamelijk mee te maken heeft. Het gaat hier in de regel niet om maffia-achtige organisaties die zich structureel met afpersing of protectie bezighouden. Het gaat vooral om samenwerkingsverbanden die zich richten op de import, export of doorvoer van verboden goederen of diensten. Dit roept nieuwe vragen op over hoe deze misdaad is georganiseerd en wat dat betekent voor de opsporing en preventie van deze internationale acti-

viteiten. Je moet de elementen analyseren waardoor bepaalde vormen van misdaad zo gemakkelijk zijn, en deze elementen vervolgens proberen zodanig te wijzigen dat drempels worden opgeworpen en criminele samenwerking wordt bemoeilijkt. Deze benadering sluit ook mooi aan bij het tweede thema, facilitering door de omgeving. De misdaad die wij zien komt niet tot stand ondanks maar juist dankzij die omgeving. Daarin moeten we dus kansen voor preventie zien te vinden.

Bij criminele carrières is tot nu toe vooral onderzoek gedaan naar jongeren en ‘kleine’ criminaliteit, die ook vaak vanzelf weer overgaat. Zelden gaat het om mensen die betrokken zijn bij georganiseerde criminaliteit of organisatiecriminaliteit, omdat data daarover moeilijk te vinden zijn. Zware jongens vullen nu eenmaal geen vragenlijsten in en hun witwassers ook niet. Maar dat is een vreemde situatie: dat de maatschappelijk meest relevante fenomenen uit gemakzucht buiten beeld zouden blijven. En ook wetenschappelijk gezien roepen juist deze criminele carrières nieuwe vragen op: Hoe raken mensen eigenlijk betrokken? En hoe groeien zij door? Het onderzoek tot nu toe heeft ook al opmerkelijke resultaten opgeleverd over het relatief grote aandeel van zij-instromers: mensen zonder criminele antecedenten die later in hun leven betrokken raken bij zware misdaad, door de mogelijkheden die zich voordoen. Wie het nieuws een beetje volgt, zal dit beeld ook herkennen. Zware misdaad bestaat niet alleen uit Lombroso-types, die geboren lijken te zijn voor de misdaad.

Ten slotte vind ik het belangrijk om met empirisch onderzoek voeding te geven aan normatieve discussies over opsporing en preventie. Wetten en regels zijn vaak gebaseerd op impliciete veronderstellingen over hoe georganiseerde misdaad werkt en hoe die zou moeten worden opgespoord. Voorbeelden daarvan zijn regels over de inzet van undercoverbevoegdheden, het tappen van telefoons of het (direct) af luisteren van daders. Maar die impliciete veronderstellingen worden zelden systematisch getoetst.

Kun je dat laatste punt toelichten?

Normatieve, juridische discussies zijn zeer gebaat bij confrontaties met de praktijk. Bij wetgevingsprocessen wordt vaak heel hard nagedacht, maar soms ook over situaties die zich in de praktijk niet of nauwelijks blijken voor te doen, of heel anders dan men vanachter het bureau kan bedenken. Andersom komen uit de opsporingspraktijk situaties naar voren, waarover nooit is nagedacht. Deze twee werkelijkheden moeten systematisch met elkaar worden geconfronteerd. Daar wordt iedereen wijzer van.

Is dit onderzoek uniek voor Nederland?

In het buitenland hebben politie- en veiligheidsdiensten vaak nog steeds het monopolie op de bronnen. De kritische functie van wetenschappers beperkt zich daar vaak tot normatieve of ideologische kritiek, zonder enige empirische basis. En dat is een hele zwakke positie. Die situatie is in Nederland gelukkig anders. Hier hebben wetenschappers ook toegang tot vertrouwelijke informatie en kunnen zij hierover openbaar rapporteren. Dat is een groot goed. Niet voor niets wordt het onderzoek naar georganiseerde misdaad en opsporingsmethoden wel een ‘unique selling point’ van de Nederlandse criminologie genoemd. *Als je het over georganiseerde misdaad hebt, heb je het eigenlijk ook over financieel gewin. Dergelijke misdaad kan veel geld opleveren.*

Wat leert marktdenken ons?

Economen zijn nooit echt welkom geweest in de criminologie en voor een deel hebben ze dat aan zichzelf te wijten. Maar één ding moet je ze nageven: financieel gewin kan een goed uitgangspunt zijn voor analyses. Toch redeneren economen vaak vanuit hun simpele modellen te snel met een hink-stap-sprong naar hun geliefde thematiek: markten. Daarmee slaan ze essentiële stappen over. In de praktijk blijken sociale relaties van daders heel belangrijk te zijn, zeker bij internationale criminele activiteiten waarbij grote financiële belangen in het geding zijn. Als iemand geen internationale connecties heeft, dan beperkt dat direct zijn handelingsopties. En anderen krijgen die internationale connecties weer in de schoot geworpen, door persoonlijke achtergronden of door het beroep dat zij uitoefenen. Sommige mogelijkheden doen zich ook pas later in het leven voor. Economische analyses zijn daardoor misleidend en ontaarden vaak in speltheoretische hoogstandjes of analyses op geaggregeerde data die volstrekt zijn losgezongen van de werkelijkheid. De kern wordt gemist en die draait om criminele samenwerking in uitzonderlijke omstandigheden.

De oratie van Edward Kleemans met de titel ‘Georganiseerde misdaad en de zichtbare hand’ vindt plaats op vrijdag 1 oktober 2010 om 15.45 uur in de Aula van de Vrije Universiteit te Amsterdam.

Uit het onderzoeksveld

Wondere wereld

Drs. Lianne Kleijer-Kool (Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen)

Het is nieuwjaarsnacht, een uur of twee. We rijden langzaam door de wijk. Plotseling wordt er luid op de ruit van de politieauto gebonsd. Ik zit achterin en vlieg bijna tegen het dak van schrik. “Politie, stop, help me!” Wijkagent Bert draait het raam open en herkent de Marokkaanse jongeman meteen. “Ik word bedreigd!” De wijkagent stuurt zijn collega in opleiding met de jongen mee. We horen geschreeuw aan het einde van de brandgang. Nadat ik met moeite mijn gordel heb losgekregen en ben uitgestapt, kan de wijkagent de auto op slot doen. “Beetje snel reageren hè,” krijg ik te horen en ik ren hard achter hem aan. Aan de andere kant zien we collega Eelco tussen een groepje opgewonden mannen. Hij vraagt naar legitimatiebewijzen. Eén van hen heeft de Irakese nationaliteit. Bert kent de vier jongens – ze staan in zijn ‘smoelenboek’, waarin al zijn ‘vrienden’ uit de wijk een plaats hebben. Er wordt geschreeuwd over bedreiging met een kapotte fles, drugsdealers en aanvallers die al zijn weggerend. Wat een hectiek en chaos! De mannen vliegen elkaar bijna in de haren. Via de portofoon vraagt Bert zachtjes het ‘vredesbusje’ – ook wel ‘vuistbusje’ – om assistentie. Ondertussen maant hij het ene groepje tot rust en probeert hen weg te voeren van de plek. Eelco probeert het verhaal van de anderen helder te krijgen, maar heeft last van een taalprobleem en een bijzonder boze man. Binnen enkele minuten arriveert het busje met daarin de vrouwelijke plaatsvervangend districtschef en drie mannelijke collega’s. De laatsten staan in gele vestjes met hun rug naar de collega’s toe en houden de omgeving nauwlettend in de gaten. Ook mij, want ik krijg de vraag: “Bij wie hoor jij?” “O, die hoort bij

ons”, antwoordt een andere politieman die al eerder van mij wilde weten wat hier aan de hand is.

Dit teken ik op nadat ik mijn eerste ‘dienst’ met de politie meegedraaid heb. Meteen een bijzondere, want later blijkt dat niet iedere nacht zo spectaculair is. Voor mijn promotieonderzoek naar politiewerk in multiculturele achterstandswijken loop ik in drie steden een aantal maanden met allerlei onderdelen van de politie mee. Langdurige participerende observatie om inzicht te krijgen in de sociale constructies van politiemensen, hun dagelijkse interactie met burgers en de manier waarop zij met conflicten en confrontaties omgaan. Weliswaar geen klassiek onderzoeksgebied voor een cultureel antropoloog, maar toch kom je veel dezelfde dilemma’s tegen als de wetenschapper van weleer die naar exotische oorden trok. Een aantal daarvan komt in bovenstaande casus naar voren en zal ik hierna proberen te duiden.

Het begint met *gaining access* bij een organisatie die nou niet bekend staat om zijn toegankelijkheid. Maandenlange onderhandelingen gaan vooraf aan deze nieuwjaarsnacht. In een groot hiërarchisch bedrijf als de politie is het van groot belang het juiste ‘niveau’ aan te boren. Prompt krijg ik te maken met chefs die zich gepasseerd voelen en bevind me binnen de kortste keren te midden van jargon als ‘toezeggingen’ en ‘afregelen’. Het helpt als je een bekende promotor meebrengt, vooral als we aangeven dat deze stad is uitgekozen uit 21 vergelijkbare wijken uit een eerdere studie.

Opvallend is dat leidinggevend vooral obstakels zien voor ‘de werkvloer’. Ze zijn bang dat mijn onderzoek veel te belastend is, een belemmering vormt voor het politiewerk en dat er geen ‘klik’ zal zijn met de individuele politiemensen. Maar als ik eenmaal ‘binnen’ ben, blijken die uitvoerende dienders juist zeer bereidwillig. Ze waarderen het dat ik langdurig meega. “Jij bent anders dan de gewone burger, jij toont echt interesse. [...] Dat jij inziet dat het politiewerk niet te leren is door drie keer achterin te zitten.” Ze zien het als hun kans om ‘burgers’ te laten zien dat de politie meer doet dan bonnen schrijven.

De studie voorafgaand aan dit onderzoek was gebaseerd op interviews met 65 politiemensen. Dat leverde een schat aan informatie op. Ik heb echter geleerd dat je de politiepraktijk pas écht leert kennen door er te zijn. Je ervaart werkelijk een cultuurshock als je deze wonderlijke wereld binnentreedt. Allereerst wordt er een vreemde taal gesproken. In mijn eerste veldwerknooties vind ik terug: “*De beruchte afkortingen van de politie vliegen je ook hier om de oren: ‘WOF-je’, ‘APU’, ‘opgeschaald naar GRIP 1’. Ik kan er werkelijk niets van maken. Zal dit me na een aantal maanden allemaal bekend voorkomen?*”

² Ook het portofoonverkeer is voor een buitenstaander buitengewoon onbegrijpelijk. Als de agenten een verdachte aanhouden en meenemen naar het bureau, geven ze bijvoorbeeld aan: “Utrecht? Hier de 4010. We gaan eenmaal mét naar de 41.” En dan gaat het dus niet om een bestelde bak patat. Enerzijds is dit taalgebruik wellicht noodzakelijk, bijvoorbeeld in crisissituaties waarin snelle communicatie vereist is, of in de tijd dat systemen van de politie nog afgetapt konden worden. Anderzijds lijkt het een symbolische functie te hebben: een markering van de wereld van de ‘outsiders’ en de ‘insiders’. Bovendien geven termen als ‘vuistbusje’ dat tegenwoordig als ‘vredesbusje’ door het leven moet gaan, een verandering in denken over politieoptreden en imago weer.

Door participerende observatie krijg je inzicht in onderlinge verhoudingen tussen politiemensen en -afdelingen, hoor je wat er besproken wordt aan de koffietafel, leer je hoe interne conflicten bepalend zijn voor het optreden ‘buiten’, ontdek je dat het politiewerk lang niet altijd ‘spanning en sensatie’ is, maar ervaar je wel alle emoties die horen bij de praktijk van alledag. Misschien gaat het wel om het bekende adagium van de politie: ‘kennen en gekend worden’. Naarmate je langer rondloopt in deze organisatie, bouw je wederzijds vertrouwen op en krijg je beter inzicht in de leefwereld van deze ‘frontlijnwerkers’. Ik hoor: “Je bent inmiddels een bekend gezicht, dus ik merk dat ik vrijer ben dan in het begin, dat ik makkelijker klets.”

Tegelijkertijd schuilt daarin het gevaar dat je te veel ‘insider’ wordt. De eerste cultuurshock is voorbij. Er wordt gezegd: “die hoort bij ons”, maar dat is natuurlijk niet zo. Ik moet in zekere mate een *stranger* blijven om juist de vanzelfsprekendheden ter discussie te stellen. Dit brengt dilemma’s met zich mee die samenhangen met de erkenning dat je in etnografisch onderzoek als onderzoeker hét onderzoeksinstrument bent en daarmee ook van invloed op het ‘veld’. Zo leerde ik al in die eerste nacht zo snel mogelijk mijn gordel af te doen en uit te stappen, want anders kan een agent zijn collega niet op tijd terzijde staan. Politiemensen lijken hun werk soms aan te passen aan mijn aanwezigheid. Zo rijden ze voor mij met plezier een extra rondje door de wijk waar ik in geïnteresseerd ben. Collega’s en ‘burgers’ kijken regelmatig vreemd op als daar een politieauto langskomt met een nogal uitzonderlijke verdachte achterin. Ik kan niet simpelweg een *fly on the wall* zijn. Ik ben erbij; op het bureau, op straat, bij mensen thuis en met een verdachte in de politieauto. En dan krijg ik ook nog te horen: “Elke keer als jij meegaat, gebeurt er niets. Je had hier gisteren moeten zijn! Toen regende het ‘prio-ééntjes!’” Dit kan twijfel zaaien, maar het is ook een interessante bevinding. Wil de politie mij graag laten zien hoe sensationeel hun werk is?

Participerende observatie..., maar hoe vind ik de balans tussen de rol van participant en observant? Ik heb in het veld allerlei ‘rollen’, al dan niet vrijwillig op me genomen. Zo ben ik op één dag voorlichter (zoals in bovenstaande casus wanneer agenten mij vragen wat er precies gebeurd is voordat zij kwamen), ‘undercover’ agent (ik val immers niet op in mijn ‘burgerkloffie’) en koffiejuif. Of sta ik ineens na een gewelddadige vechtpartij de ‘PD’ af te zetten en te ‘bewaken’. Dit maakt etnografisch veldwerk uitermate boeiend maar soms ook bijzonder lastig. Dat het tijd is om het onderzoek in de eerste stad af te ronden, merk ik als ik ’s nachts na een dienst bij de politie naar huis rijd en – net als zij – een rood verkeerslicht neger. Typisch geval van ‘beroepsdeformatie’?

² *Ik kan u zeggen dat je verbazingwekkend snel deze terminologie verstaat, en als je niet uitkijkt, ook overneemt.*

Congresverslag: “A global surveillance society?” – Londen
- 13-15 april 2010 –

Dr. Gudrun Vande Walle (Universiteit Gent)

Van 13 tot 15 april vond aan de City University of London het tweejaarlijkse congres van het *Surveillance Studies Network* (SSN) plaats. Dit jaar werd het georganiseerd samen met het netwerk *Living in a Surveillance Society* (COST-LiSS), een COST-Actie die in 2009 van start ging onder de coördinatie van William Webster³.

Voor wie gewoon is aan de vrij homogene conferenties en marktdagen waar criminologen massaal samenscholen om op de hoogte te blijven van de stand van hun wetenschap, was dit een vrij ongewoon congres. Vooral de concentratie aan de meest uiteenlopende disciplines was opvallend: communicatiewetenschappers, bestuurskundigen, informatici, sociaal geografen, etnografen, een enkele kunstenaar kwamen er hun visie presenteren op de ontwikkeling van de controlesamenleving. De workshops werden afgewisseld met een aantal plenaire sessies van deskundigen in het domein van surveillance en security: Didier Bigo, David Lyon, Tom Sorrell en Kevin Haggerty. Ikzelf vond het een zeer geslaagd congres, vooral door de confrontatie met een aantal minder bekende benaderingen. Ik licht er enkele impressies uit.

Een thema dat sterk aanwezig was tijdens de vele workshops was cameratoezicht in de publieke en private ruimte. Verscheidene aspecten werden belicht: de bruikbaarheid en vooral de beperkingen in het gebruik van camerabeelden bij rechtszaken, de ineffectiviteit van cameratoezicht in banken om bankovervallen te vermijden, de impact van CCTV op de politiewerklast, cameratoezicht in scholen, de technische nieuwigheden op de CCTV-markt, het gebruik van CCTV door gangs in de Latijns-Amerikaanse *favelas* tegen de politie, en het ‘hijacken’ van CCTV-beelden als kunstproject.

Een vraag die tijdens vele workshops aan bod kwam, was in hoeverre we bereid zijn onze privacy op te geven voor meer surveillance, onder andere in het kader van contraterro-risme. In welke mate kan een liberale samenleving leven met vergaande vormen van controle zoals het gebruik van allerlei vormen van biometrie en het aanleggen van DNA-databases? Gastspreker Tom Sorell besloot zijn bijdrage met de vraag in hoeverre we ons nog druk maken onze privacy in een wereld waar men zijn leven tentoonspreidt op fora als Twitter en Facebook.

Criminologen waren slechts in heel beperkte mate aanwezig op het congres, iets wat ook gastspreker Kevin Haggerty was opgevallen: “veiligheid is niet meer het alleenrecht van criminologen”. Toch viel die afwezigheid inhoudelijk op: vragen over effecten van de controlesamenleving op criminaliteit of onveiligheidsgevoelens en over de uitsluitingsmechanismen van doorgedreven beveiliging werden slechts oppervlakkig behandeld. Het onderzoek van Schuilenburg en Van Calster vormde één van de uitzonderingen. Het collectief winkelverbod betekent dat plegers van criminaliteit of overlast de toegang tot een winkelketen of een winkelgebied ontzegd kunnen worden gedurende een bepaalde periode. Deze geprivatiseerde

vorm van surveillance leidde tot heel wat reacties van ongeloof bij het internationale publiek. Blijkbaar is dit voor velen een stap te ver.

³ Voor verder info, zie: www.surveillance-studies.net en www.liss-cost.eu

Dagsymposium daderinterview

Alan Kabki, promotieonderzoeker aan de Politieacademie

Het lectoraat Criminaliteitsbeheersing & Recherchekunde van de Politieacademie organiseerde op 31 maart 2010 een dagsymposium *daderinterview als onderzoeksmethode*. De deelnemers betroffen onderzoekers en promovendi van zowel de Politiekorpsen als de Politieacademie. Het doel van de dag was zicht te geven op de methodologische, praktische en formeel-juridische aspecten van het gebruik van daderinterview als onderzoeksmethode. Dit omdat onderzoekers binnen de politie vergeleken met andere onderzoekers relatief weinig gebruik maken van de informatie van delictplegers.

De eerste spreker van de dag, Damián Zaitch, vertelde dat het interviewen van delictplegers waardevolle informatie van een *insider* oplevert. Deze informatie kan zo waardevol zijn dat het interviewen naast observeren als dé dominante dataverzamelmethode in kwalitatief onderzoek wordt gezien. Aangezien een dergelijk interview een coproductie is van onderzoeker en respondent, is een goede relatie en het wederzijdse vertrouwen tussen de twee essentieel. De tweede spreker meed het woord dader en sprak liever over *praten met mensen*. Janine Janssen waarschuwde voor de ethische dilemma's waar onderzoekers bij de Politie(academie) mee te maken krijgen omdat ze moreel of juridisch verplicht zijn om strafbare feiten aan te pakken of te melden. Desondanks vond ze openheid van de onderzoeker over het onderzoek en de onderzoeker zelf bij participerende observatie van groot belang.

Ook dr. Anton van Wijk beschouwt de gedetineerde als een waardevolle informatiebron, zeker als het gaat om het beantwoorden van de ‘waarom’ vraag. Toch kan het doel van de interviews geen waarheidsvinding zijn omdat het om de beleving van de gedetineerde en zijn versie van het verhaal gaat. Om dergelijke interviews te kunnen houden, is volgens Van Wijk kennis van psychologie onontbeerlijk. Dr. Frank van Gemert vertelde over zijn ervaringen met observeren en interviewen van Marokkaanse straatdealers in het veld. Hij was te spreken over de natuurlijke setting waarin de interviews werden gehouden omdat de interviews sterk op een natuurlijk gesprek leken. Omdat respondenten niet altijd de waarheid spreken, is observeren van de daden van respondenten een betrouwbare aanvullende bron. Tot slot gaf Mieke van der Vegt van het Parket-Generaal een presentatie over juridische do's en don'ts bij daderinterview door ambtenaren. Zonder schriftelijke toestemming van de minister is het hen niet toegestaan om daders of slachtoffers te benaderen. Bovendien moet anonimiteit gegarandeerd zijn (maar dat laatste spreekt in onderzoeksland voor zich).

Over sommige punten was veel discussie onder de deelnemers. Met name het punt van omgaan met informatie omtrent strafbare feiten die zijn gepleegd of worden beraamd. Wanneer deze (nog) niet bij de politie bekend zijn, zou je dit als onderzoeker moeten melden bij de politie. Dit is moeilijk te rijmen met de gegarandeerde anonimiteit aan de respondent. Dit dilemma geldt voor onderzoekers in het algemeen, maar voor BOA's specifiek. Het lectoraat gaat dit verder uitzoeken en zal de bevindingen onder de deelnemers van het dagsymposium per email verspreiden.

Symposium CBS 'In cijfers gevangen - Criminaliteit en sociale veiligheid'

Prof. dr. Jan Latten (Universiteit van Amsterdam, CBS)

Op 20 april werd door het Centraal Bureau voor de Statistiek een symposium gehouden met de focus op criminaliteit, criminaliteitsbestrijding en veiligheidsbeleving. In diverse workshops gingen wetenschappers en beleidsmakers in op de theoretische en praktische toepasbaarheid van de verzamelde data.

Als sociaal-demograaf vielen mij een aantal dingen op. Bijvoorbeeld, in de eerste workshop 'de uitgaven aan veiligheid' liet het CBS zien wat het de overheid, burgers en bedrijfsleven kost om boeven, zondaars en vanden op te sporen, te berechten en te bestraffen. Ook de kosten van slachtofferhulp en rechtskundige diensten worden meegenomen. Kortom de overheidsuitgaven inzake veiligheid van de burger. En wat blijkt? Die uitgaven werden in 2008 op bijna 11 miljard gesteld! Dat is 5x zoveel als de overheid uitgeeft aan innovatie en toegepast onderzoek. Hoeveel Nederlanders zouden dat geweten hebben? Politici hoor ik hier niet over.

In elk geval is er nu kennis voorhanden om te debatteren over het nut van die uitgaven, en waar eventueel op te bezuinigen valt. In het komende jaar gaat het CBS verder op deze weg. Uiteindelijk wil het CBS de kosten en opbrengsten van criminaliteitsbestrijding vergelijken met die van andere publieke diensten zoals zorg en onderwijs. Over enkele jaren kan de gemeenschap zien wat het ons gaat kosten om 1% meer boeven te vangen, te onderhouden en te resocialiseren. Jammer dat de politici dat nu nog niet weten, misschien hadden ze kunnen bezuinigen door iets meer boeven te laten lopen.

Uit andere workshops bleek dat we inmiddels alles met alles kunnen koppelen. We kunnen de strafrechtsketen in beeld brengen en dat ook weer koppelen aan levensloopdata. Eindelijk komen we dus achter de levenswandel van criminelen. Hoe lang gingen ze naar school? Hoe vaak waren ze zelf slachtoffer? Was moeder misschien ongetrouwd? Was moeder misschien zelf ook al crimineel en kwam zoonlief toen op het deviant pad terecht? De eerste analyses zijn al gepubliceerd. Uiterste zorgvuldigheid is hierbij geboden. Het koppelen van gegevens zou personen verdacht kunnen maken. De onderzoeker is echter geen agent, en moet ook niet willen opsporen.

Overigens moeten we ons ook afvragen hoe zuiver data zijn.

Neem nu gegevens over de niet-natuurlijke dood, zoals moord en doodslag. Zo blijkt Lucia de B, die jarenlang werd verdacht van meerdere moorden, deze toch niet te hebben gepleegd. Maar wat is destijds als doodsoorzaak genoteerd voor de personen die nu niet vermoord blijken te zijn? Worden de oude gegevens bij nieuwe feiten gehercodeerd?

In de workshops werd ook de Veiligheidsmonitor behandeld. Al jaren voelt circa een kwart van de Nederlanders zich niet overal veilig, soms iets meer soms iets minder. Recentelijk zijn de nieuwste cijfers gepubliceerd. Maar waar betreft een respondent de vraag naar onveiligheid op? Onveiligheid in een eigen omgeving? Individueel kun je je best veilig voelen in de eigen omgeving, thuis, je eigen tuin. Maar wat als je zou vragen of iemand bang is voor een terroristische aanslag? Er zijn indicaties dat er een paradox kan zijn met het gevoel van collectieve veiligheid: zich individueel veilig voelen maar als collectief niet.

Waar streven we eigenlijk naar? Naar 0% die zich onveilig voelen? Zouden we dan in een soort Arcadië leven en als naïevelingen door het leven gaan? Dat zal natuurlijk nooit gebeuren. Boeven zouden dan al lang hun slag hebben geslagen. Anders geredeneerd: enig gevoel van onveiligheid is nuttig. Dat maakt een mens waakzaam, voorzichtig en minder snel slachtoffer.

FORUM IMES seminar

Stepping out of criminal organisations

8 april 2010

Ineke Roex (Universiteit van Amsterdam)

Ter gelegenheid van de oratie van Professor Frank Bovenkerk organiseerden FORUM, Instituut voor Multiculturele Vraagstukken, en IMES (Institute for Migration and Ethnic Studies, UvA) op 8 april 2010 het seminar Stepping out of criminal organisations.

Professor Frank Bovenkerk aanvaardde met zijn redevoering officieel zijn positie als Bijzonder Hoogleraar aan de FORUM Frank Buijs leerstoel Radicaliserings Studies aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn rede droeg de titel: *Uittreden. Over het verlaten van criminele organisaties*. Internationale experts, uit het veld van de criminologie en radicalisering- en terrorismestudies, spraken tijdens het seminar eerder op de dag over het thema: uittreden uit criminele organisaties. Uittreden uit verschillende typen groepen - (georganiseerde) misdaad, radicale en terroristische groepen en religieuze sektes - kwamen aan bod.

Het seminar werd geopend door Sadik Harchaoui, Voorzitter van de Raad van Bestuur van FORUM. Hij herinnerde het publiek aan de naamhouder van de leerstoel, dr. Frank Buijs, die in de zomer van 2007 onverwachts kwam te overlijden. De FORUM leerstoel was bedoeld voor Frank Buijs, een toonaangevende extremisme-onderzoeker. FORUM nam het initiatief om een speciale leerstoel op te richten, zodat de wetenschappelijke studie naar radicalisering gestimuleerd zou worden.

Beoefenaars van de wetenschap deelden hun inzichten tijdens

het seminar met een publiek dat bestond uit zeventig experts op het gebied van radicalisering, terrorisme, contraterrorisme en criminologie. Dr. Alex Schmid (Terrorism Research Initiative) beet het spits af met een overzicht van het onderzoek naar deradicalisering en ook Professor Tore Bjørgo (Norwegian Police University College) deelde zijn expertise op het gebied van deradicaliseringsprocessen. Professor Shadd Maruna (Institute Criminology and Criminal Justice, Queen's university Belfast) besprak de rol van leeftijd als doorslaggevende factor in het verlaten van criminaliteit. Professor Menachim Amir (Institute of Criminology, Hebrew University of Jerusalem) ging hier specifiek op in door in te gaan op de factor ouderdom in de georganiseerde misdaad. Professor James Richardson (Grant Sawyer Center for Justice Studies, University of Nevada) presenteerde een model om de controverse rondom de deprogramming van sekteleiden in China, Japan en de VS inzichtelijk te maken. Professor Jean Tillie (Politologie, Universiteit van Amsterdam) sloot de dag door het publiek een inzage te geven in het anti-radicaliseringsbeleid in de stad Amsterdam.

Een opvallende gastspreker was Abé Sahetapy, één van de Molukse treinkapers uit de jaren '70, die enige jaren een gevangenisstraf uitzat voor zijn gewelddadige acties. Hij vertelde over hoe hij zijn politieke idealen nog steeds nastreeft, maar van geweld afstand heeft genomen. Zijn verhaal is voor Frank Bovenkerk een illustratie van het gegeven dat radicalen niet per definitie extremistisch zijn. Het seminar is uniek te noemen, omdat criminologische inzichten gecombineerd werden met inzichten uit radicalisme- en terrorismestudies.

De oratie van Frank Bovenkerk komt op korte termijn uit in de reeks inaugurele redes van de Universiteit van Amsterdam. De bijdragen van de inleiders zullen worden gebundeld in een aflevering van *Crime, Law and Social Change*.

Islamitische strafwetgeving in de praktijk. De implementatie van de sharia in de lokale strafwetgeving en de betekenis hiervan in het dagelijks leven van de bewoners van Banda Aceh.

Benjamin Otto (2010) Vrije Universiteit Amsterdam – Criminologie, begeleiders: Frank van Gemert en Freek Colombijn

In de provincie Atjeh in Indonesië zijn in het afgelopen decennium bepaalde ge- en verboden uit de sharia geïmplementeerd in het lokale strafrechtstelsel. Vanaf maart tot en met augustus 2009 heeft Benjamin ter plekke onderzoek gedaan. Hoe voltrekt zich deze verandering? Wat is de betekenis van de invoering van de sharia in het dagelijks leven? Staat de bevolking achter deze nieuwe wetgeving?

De regels uit de sharia zijn niet nieuw voor de bevolking. Atjeh is een streng islamitische provincie en middels het gewoonterecht werden alcoholgebruik, onwettige seksuele relaties, gokken en andere zaken al eeuwen aan banden gelegd. Wat wel nieuw is, is de institutionalisering van de controle op deze gedragingen. Een speciale politie-eenheid (*Wilayatul Hisbah*) controleert nu het gedrag van de bevolking. Bij ontdekking van een overtreding kan de verdachte worden vervolgd door de officier van justitie en veroordeeld door de islamitische rechtbank (*Mahkamah Syar'iyah*). Tijdens het onderzoek bleek al snel dat de hoeveelheid veroordelingen sterk afhankelijk was van de plaats binnen de provincie. In sommige steden functioneerde het opsporings- en vervolgingsapparaat goed, terwijl het in andere steden bijna stil lag. In Banda Aceh, de hoofdstad van de provincie en de locatie van dit onderzoek, was al sinds februari 2007 niemand meer veroordeeld. Ander dan verwacht, waren interviews met veroordeelde burgers dus nauwelijks te arrangeren. Na gesprekken met rechters, politici, geestelijken en rechtsgeleerden kreeg Benjamin een ingang bij de sharia-politie. Benjamin mocht al hun werkzaamheden van dichtbij volgen. Hierdoor kwam hij in contact met de agenten van de sharia-politie, maar ook met arrestanten en met de media die over deze zaken rapporteerden. Na een half jaar observaties en interviews met arrestanten, ambtenaren, specialisten en gewone burgers leidde dat tot de conclusie dat de invoering van de islamitische strafwetgeving gezien kan worden als een moreel geaccepteerde, lichte vorm van onderdrukking van de onderlaag van de bevolking. Onderdrukking omdat uit de gedragingen van de bevolking en uit hun antwoorden op concrete vragen duidelijk blijkt dat de meesten liever geen sharia-politie op straat hebben. Het is een lichte vorm, omdat de middelen en kennis van de instituties waarover deze handhavers kunnen beschikken niet toereikend zijn om grote gedragsveranderingen te bewerkstelligen. Zo zijn er in Banda Aceh sinds februari 2007 geen stokslagen meer toegediend. Het is de onderlaag van de bevolking die wordt geraakt, omdat de misstappen van de elite achter gesloten deuren plaatsvinden. Deze lieden worden zodoende bijna nooit gepakt en mocht dat wel gebeuren, dan ontspringen ze in een corrupt systeem gemakkelijk de dans.

‘Rot op met die camera’: de straat versus de verslaggever.

Een kwestie van buurtverzet?!

Marjolein Odekerken (2009), *Masterscriptie Criminologie, Universiteit Utrecht, Begeleider: professor Dr. Frank Bovenkerk.*

In de afgelopen jaren zijn in Nederland diverse journalisten op weerstand gestuit in woonbuurten. Journalisten die bezig zijn met het uitoefenen van hun beroep – opnamen of een reportage maken op locatie – blijken gevaar te lopen. Men maakt zich zorgen aangezien het hier om een groot goed gaat – de persvrijheid – wat reden is om een explorand onderzoek uit te voeren. Door middel van een triangulatie van onderzoeksmethoden wordt een antwoord gezocht op de volgende vier vragen: wat behelst deze bedreiging? Hoe vaak komt het fenomeen voor? Hoe moet het fenomeen worden verklaard? En tenslotte is de persvrijheid in gevaar?

Het empirische onderzoek start met een gedetailleerde reconstructie van de casus: de anatomie van de incidenten. De auteur heeft gesprekken gevoerd met actoren van de gemeenten en andere overheden, professionals, politiemensen, journalisten, jongerenwerkers, ‘daders’ en buurtbewoners. Daarnaast hebben diverse observaties plaatsgevonden en is een enquête gehouden onder journalisten. Al direct blijkt dat bedreigingen van journalisten op locatie onder hen leeft.

De auteur heeft alle incidenten van confrontaties van buurtbewoners met journalisten – die in de media naar buiten zijn gekomen en voor zover bekend zijn geworden (dark number) – vernoemd. Vervolgens is uit de recente gevallen een selectie gemaakt. De incidenten in de wijken Lombok, Zuilen, Oosterwei, Slotervaart, de Kolenkitbuurt en Lombok vormen het uitgangspunt voor de analytische beschouwing.

Opvallend is dat bedreigingen van journalisten op locatie een *klassegebonden fenomeen* blijkt. De auteur laat in haar nauwgezette theoretische literatuurstudie zien dat bij bedreigingen van journalisten in buurten twee centrale mechanismen domineren: de buurt en de media. Aan de hand van twee opgestelde hypothesen wordt een mogelijke interdisciplinaire verklaring gegeven van bedreigingen van journalisten op locatie: *het authentieke verzet van burgers tegen het beschavingsofensief en tegen de integratiedwang van de overheid en tenslotte de verworping van de moderne media.*

Bij alle casus is duidelijk geworden dat de *context*, waarin het incident heeft plaatsgevonden van cruciaal belang is. Deze context kenmerkt zich door een wisselwerking tussen de twee mechanismen: in deze masterscriptie wordt dan ook gesproken van een *dualiteit* – waarbij sprake is van wederzijdse beïnvloeding – in plaats van een dualisme. Het verzet tegen de buitenwereld dat gepaard gaat met het verzet tegen de stigmatisering doet terugdenken aan andere gebeurtenissen in de geschiedenis zoals de Palingoproer in 1868, verzet bij de invoering van de algemene leerplicht in 1901 en de verzetscultuur van de woonwagenbewoners. Deze specifieke vorm van buurtagressie doet denken aan een nieuwe vorm van belangenbehartiging: bedreigingen van journalisten om hun onvrede/frustratie te kunnen uiten. Zogenoemde ‘achterstandsbuurten’ blijken niet in staat te zijn zich op een normale manier te wapenen waardoor in deze context gesproken kan worden van een ‘nieuwe’ vorm van verzet in de wijk: in de lijn van ‘woonwagenkampen’ en Molukse buurten. Een relativisering van de ernst van dit fenomeen is hier zeker op zijn plaats.

Recent verschenen

- Asser, W.D.H., Nijboer, J.F. & Schuurmans, Y.E. (2010). *Bewijsrecht: het bewijs geregeld?* Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 162 blz., ISBN 978 90 5850 485 2.
- Bernasco, W. (Ed.) (2010). *Offenders on Offending; Learning About Crime From Criminals.* Cullompton, UK: Willan.
- Bovenkerk, F., Easton, M., Gunther Moor, L. & Ponsaers, P. (2010). *Policing Multiple Communities.* Antwerpen: Maklu Uitgevers, 278 blz., ISBN 978 9046 6033 21.
- Brouwer, A.M. de, Ka hon Chu, S. & Muscati, S. (2010). *The man who killed me: Rwandan Survivors of Sexual Violence.* Nijmegen: Wolf Legal Publishers.
- Buruma, Y. & Toor, D. van (2010). *Minder beschikken, meer wikken. De invloed van twee wetten op de werklust van gerechten.* Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 70 blz., ISBN 978 90 5850 483 8.
- Cornelissens, A. & Ferwerda, H., m.m.v. Leiden, I. van, Arts, N. & Ham, T. van (2010). *Burgerparticipatie in de opsporing. Een onderzoek naar aard, werkwijzen en opbrengsten.* Arnhem: Beke, ISBN 978 90 3524 449 8, Uitgegeven in de reeks Politiekunde van het Programma Politie en Wetenschap 2010.
- Claessens, J. (2010). *Misdaad en straf. Een herziening op het strafrecht vanuit mystiek perspectief.* Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 609 blz., ISBN 978 90 5850 509 5.
- Duyne, P.C., Donati, S. Harvey, J., Maljević, A. & Lampe, K. von (eds.) (2010). *Crime, money and criminal mobility in Europe.* Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 406 blz., ISBN 978 90 5850 477 7.
- Franssens, M., Put, J., Deklerck, J. *Het beleid van de jeugd-magistraat.* Leuven: Universitaire Pers Leuven, ISBN 978 90 5867 827 0
- N.J.H. Huls (red.) (2010). *Ongedeeld Integer.* Den Haag: Boomjuridische uitgevers, ISBN 978 90 8974 228 5.
- Jong, J.D. de, Gemert, F. van (2010). *Een studie naar het concept groepsdruk.* Amsterdam/Den-Haag: Vrije Universiteit/WODC, ISBN 978 94 90775 05 6, eindrapport.
- Jongste, W.M. de, Decae, R.J. (2010). *De competentie van enkelvoudige kamer verruimd. Cijfermatige gegevens en ervaringen van de rechtspraak.* Den Haag: WODC, eindrapport/cahiers 2010-3.
- Kellens, G. & Dantine, M. (2010). *Scientific NGOs and Crime Policy.* Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 142 blz., ISBN 978 90 5850 491 3.
- Koppen, P.J. van, Merckelbach, H.L.G.J., Jelacic, M. & Keijser, J.W. de (2010). *Reizen met mijn rechter: psychologie van het recht.* Deventer: Kluwer, 1328 blz., ISBN 978 90 1306 912 9.
- Laar, M.W. van, Cruts, A.A.N., Ooyen-Houben, A.A.M. van, Meijer, R.F., Brunt, T. (red.) (2010). *Nationale drugs-monitor: jaarbericht.* Utrecht/Den Haag: Trimbos-instituut/WODC, ISBN 978 90 5253 668 2.
- Leukfeldt, E.R., Domenie, M.M.L. & Stol, W.Ph. (2010). *Verkenning cybercrime 2009.* Den Haag: Boom Jurische Uitgevers, 357 blz., ISBN 978 90 8974 255 1.
- Nagtegaal, M.H., Mulder, J. (2010). *Procesevaluatie van de prettherapie voor zedendelinquenten in PI Breda.* Den Haag: WODC, Cahiers 2010-01.
- Oei, T.I. (2010). *Forensische psychiatrische snippers 2010.* Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 407 blz., ISBN 978 90 5850 489 0.

Promoties

- Oppenheim, J. & Wolf, W. van der (2010). *Global War Crimes Tribunal Collection*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers.
- Os, R. van, *Denken over veiligheid II*. Den Haag: Sdu, ISBN: 9789012128674
- Schaap, C. (2010). *Fraude, lessons learned? Weinig nieuws onder de zon*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 123 blz., ISBN 978 90 5850 251 3.
- Smet, B. de (2010). *Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen*. Mortsel: Intersentia, 416 blz., ISBN 978 94 0000 008 7.
- Stokkom, B. van, Terpstra, J. & Gunther Moor, L. (red.) (2010). *De politie en haar opdracht: de kerndiscussie voorbij*. Antwerpen: Maklu Uitgevers, 254 blz. ISBN 9789046603451.
- Straver, R., Ulrich, R. & Duineveldt, I. van (2009). *Integratie van Nederlandse politie in wijken, netwerken en lokaal bestuur*. Dordrecht/Utrecht: SMVP Producties/Andersson Elffers Felix, 88 blz., ISBN 978 90 7382 204 7.
- Symons, L., Deklerck, J., Gelders, D. & Pleysier, S. (2010). *Inbraakpreventief advies in België. De mening van de burger*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 215 blz., ISBN 978 90 8974 239 1.
- Temmerman, M. & Leye, E. (2010). *Vrouwen onder druk. Schendingen van seksuele gezondheid bij kwetsbare vrouwen*. Tiel: Lannoo Campus, 168 blz., ISBN 978 90 209 8576.
- Terpstra, J. (2010). *De maatschappelijke opdracht van de politie: over identiteit en kernelementen van politiewerk*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 54 blz., ISBN 978 90 8974 272 8, inaugurele rede Nijmegen.
- Timmermans, M., Tillaart, J. van den, Homburg, G. (2010). *Werken volgens de methode: procesevaluatie 'Handboek Methode Jeugdreclassering*. Den Haag/Amsterdam: WODC/Regioplan Beleidsonderzoek, eindrapport.
- Wijers, M., Boer, M. de (2010). *Een keer is genoeg: verkennend onderzoek naar secundaire victimisatie van slachtoffers als getuigen in het strafproces*. Utrecht/Den Haag: Marjan Wijers Research & Consultancy/WODC.
- Wolthuis, A. & Vandenbroucke, M. (2010). *Schade herstellen tijdens jeugd detentie. Een evaluatieonderzoek naar herstelgericht werken in Forensisch Centrum Teylingereind*. 116 blz., ISBN 978 90 5830 353 0. Utrecht: Verwey-Jongerinstituut.nl.
- Margit Averdijk, Amsterdam (VU), 30 juni 2010, *Individuals' Victimization Patterns Over Time*.
- J.H. Crijns, Leiden, 17 juni 2010, *De strafrechtelijke overeenkomst. De rechtsbetrekking met het Openbaar Ministerie op het grenslak van publiek- en privaatrecht*.
- Bibi van Ginkel, Utrecht, 18 juni 2010, *De rol van de Verenigde Naties bij de bestrijding van terrorisme*.
- L.A.'Hart- Kerkhoffs, Amsterdam (VU), 29 juni 2010, *Juvenile sex offenders: mental health and reoffending*, medische faculteit.
- L. Li, Leiden, 29 juni 2010, *Corruption as a contracting process*.
- E.A. Mulder, Rotterdam, 19 mei 2010, *Unraveling Serious Juvenile Delinquency: risk and needs assessment by classification into subgroups*, medische faculteit.
- George B. Palermo, Rotterdam, 21 april 2010, *Severe Personality-Disordered Defendants and the Insanity Plea in the United States*.
- Teun van de Voorde, Gent, 17 juni 2010, *Contextanalyse van een mondiale golf van terrorisme*.

Benoemingen, onderscheidingen enz.

- Amsterdam (VU), **Catrien Bijleveld** is gekozen tot lid van de KNAW.
- Prof.dr. **Hans Blom**, historicus en oud-directeur van het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) zal in het academisch jaar 2010/2011 de Leidse Cleveringaleerstoel bezetten.
- Amsterdam (VU): **Gerben Bruinsma**, 7 september, oratie als hoogleraar omgevingscriminologie.
- Groningen: **Willem de Haan**, 10 juni, Symposium en afscheidscollege.
- Amsterdam (VU). **Edward Kleemans**, 1 oktober, oratie als hoogleraar Zware Criminaliteit en Rechtshandhaving.
- Utrecht: **Dina Siegel**, 16 april, oratie als hoogleraar Criminologie 'Maffia, diamanten en Mozart. Ethnografie in criminologisch onderzoek'.
- Nieuw criminologisch tijdschrift verschenen: *Tijdschrift voor Toezicht* (Boom Juridische Uitgevers).
- Een ander juridisch tijdschrift: *Recht der werkelijkheid* wordt vanaf 2010 uitgegeven door Boom Juridische Uitgevers. Nummer 1 is in mei 2010 verschenen.
- *Tijdschrift voor Religie, Recht en Beleid* is een gezamenlijk initiatief van Boom Juridische uitgevers en FORUM, Instituut voor Multiculturele Vraagstukken

Agenda

- **British society of criminology conference**, 11-14 juli, Leicester, www.le.ac.uk/bsconference.
- **NVK-congres**, 1 en 2 juli, Kamerlingh Onnes Gebouw te Leiden, www.criminologie.nl/nvk
- **Police, policing, policy and the city**, 4-5 september, Gent, als voorbereiding op de European Society of Criminology Conference 2010 in Luik, georganiseerd Universiteit Gent, www.sva.ugent.be/admin/intern/Financien/Invitation%20preconference.pdf.
- **5th ecpr summer school in methods and techniques**, 30 juli- 14 augustus, Ljubljana, www.ecprnet.eu/summer-schools/Ljubljana/default.asp.
- **(Post)colonial policing in the Dutch and Belgium empires**, 16-17 September 2010, workshop KITLV, Leiden, bloembergen@kitlv.nl/ margo.dekoster@uclouvain.be.
- **ESC**, 7-11 september, Luik, www.eurocrim2010.com.
- **Policing the Dutch and Belgium empires**, 16-17 september, georganiseerd door GERN, Marieke Bloembergen (KITLV): bloembergen@kitlv.nl of Margo de Koster (UCL): margo.dekoster@uclouvain.be.
- **Studiemiddag 'Nieuwe richtingen in wetenschappelijk onderzoek naar Migratie, Ethniciteit en Criminaliteit'** 8 oktober (15-17 uur) door Nederlandse Vereniging voor Kriminologie (NVK) en Tijdschrift voor criminologie (TvC) bij het Ministerie van Justitie in Den Haag.
- **De doodstraf voorbij**, 28 en 29 oktober 2010, Maastricht, Maastricht Centre for Human Rights van Maastricht University, www.maastrichtuniversity.nl.
- **Interstedelijke criminologie dag 2010**, 26 november, Erasmus Universiteit Rotterdam, info@icdag.nl.

COLOFON

Redactie: Dr. M. Boone en Dr. M. Soudijn
m.m.v. drs A. Baars, W. van der Wagen

De Criminoloog wordt 3 x per jaar per e-mail verzonden aan de leden van de Nederlandse Vereniging voor Criminologie en abonnees van het Tijdschrift voor Criminologie - TvC.

Correspondentieadres:
De Criminoloog, t.a.v. Adriëne Baars
Postbus 71304
1008 BH Amsterdam

redactie.tvc@nscr.nl
www.criminologie.nl/nvk,
waar u zich ook kunt aanmelden als lid van de NVK